

**Finansijski izvještaji za
godinu koja se završava
na dan 31. decembra 2024.
godine i Izvještaj
nezavisnog revizora**

„Nezavisni operator sistema u BiH“

Sadržaj

Izveštaj nezavisnog revizora.....	4
Izveštaj o prihodima i rashodima za period 01.01.2024 - 31.12.2024. godine	7
Izveštaj o finansijskom položaju na dan 31.12.2024. godine	8
Izveštaj o tokovima gotovine za period 01.01.2024 - 31.12.2024. godine	9
Izveštaj o promjenama na kapitalu za period 01.01.2024 - 31.12.2024. godine	10
1. Osnovni podaci	11
2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja	13
3. Pregled značajnih računovodstvenih politika	14
4. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke	19
5. Prihodi od vlastite djelatnosti.....	20
6. Ostali prihodi	21
7. Troškovi pomoćnih usluga	21
8. Troškovi materijala i energije	22
9. Troškovi ostalih usluga.....	22
10. Troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda.....	22
11. Troškovi amortizacije	23
12. Troškovi rezerviranja.....	23
13. Ostali troškovi	23
14. Finansijski prihodi.....	24
15. Finansijski rashodi.....	24
16. Nekretnine, postrojenja i oprema	25
17. Nematerijalna imovina.....	26
18. Dugoročni finansijski plasmani.....	27
19. Imovina sa pravom korištenja	27
20. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	28
21. Potraživanja od kupaca.....	28
22. Potraživanja za porez na dodatu vrijednost	28
23. Trajni izvori sredstava	28
24. Obaveze za dugoročne kredite	29
25. Ostale dugoročne finansijske obaveze.....	29
26. Odloženi prihod	30
27. Obaveze prema dobavljačima.....	30
28. Obaveze za porez na dodatu vrijednost.....	30
29. Ostale obaveze	30
30. Transakcije sa povezanim pravnim licima.....	31
31. Upravljanje finansijskim rizicima	32
32. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	32

33. Sudski sporovi.....	32
34. Poreski rizici.....	33
35. Događaji nakon datuma izvještavanja.....	33
36. Usvajanje finansijskih izvještaja.....	33

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Vlasnicima i Upravi Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu „NOS“) koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2024. godine, izvještaj o prihodima i rashodima, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini na dan 31. decembra 2024. godine i njegovu finansijsku uspješnost i tokove gotovine za godinu koja je završila na taj dan u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na NOS u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe („IESBA“), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije

Uprava NOS – a je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnji izvještaj o poslovanju Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima. U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost jeste da pročitamo gore navedene ostale informacije i da razmotrimo jesu li ostale informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako na osnovu posla koji smo obavili na ostalim informacijama zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu.

U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini je odgovorno za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za takve interne kontrole za koje rukovodstvo Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja Uprava Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica ovlaštena za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola;
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini, a da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve

do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

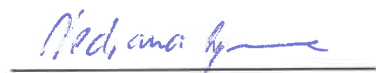
Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Vedrana Knežević.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 3. mart 2025. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vedrana Knežević
Ovlašteni revizor
Grant Thornton d.o.o Banja Luka

Izveštaj o prihodima i rashodima za period 01.01.2024 - 31.12.2024. godine

Bilansne pozicije	Napomene	2024. u KM	2023. u KM
Poslovni prihodi			
Prihodi od vlastite djelatnosti	5	139.634.073	119.569.564
Ostali prihodi	6	256.590	606.474
		139.890.663	120.176.038
Poslovni rashodi			
Troškovi pomoćnih usluga	7	130.538.092	93.072.904
Troškovi materijala i energije	8	166.394	147.052
Troškovi ostalih usluga	9	1.732.017	1.634.439
Troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda	10	5.685.268	4.940.560
Troškovi amortizacije	11	1.687.198	1.744.648
Troškovi rezerviranja	12	321.751	-
Ostali troškovi	13	1.790.948	1.661.506
		141.921.668	103.201.109
Finansijski prihodi	14	339.959	171.181
Finansijski rashodi	15	(425.741)	(300.122)
VIŠAK PRIHODA/(RASHODA) ZA GODINU		(2.116.787)	16.845.988

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Finansijske izvještaje je odobrila i potpisala Uprava NOS, dana 25. februara 2025. godine.

Potpisano u ime NOS:

Lice ovlašteno za zastupanje

Sleket
Lice sa licencom

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period 01.01.2024 - 31.12.2024. godine

	Trajni izvori	Rezultat period (prihodi-rashodi)	Ukupno
Stanje na dan 01. januara 2023. godine	1.649.278	38.167.470	39.816.748
Rezultat period (prihodi-rashodi)	-	16.845.988	16.845.988
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine/01. januara 2024. godine	1.649.278	55.013.458	56.662.736
Rezultat period (prihodi-rashodi)	-	(2.116.787)	(2.116.787)
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	1.649.278	52.896.671	54.545.949

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. Osnovni podaci

Nezavisni operator sistema u BiH (u daljem tekstu: NOS) osnovan je prema Zakonu o osnivanju nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 35/04 od 29. jula 2004. godine – Zakon o NOS BiH) kojeg je donijela Parlamentarna skupština BiH. Razlog osnivanja NOS – a je osiguravanje kontinuiranog snabdijevanja električnom energijom po definiranim standardima kvaliteta za dobrobit građana Bosne i Hercegovine. Zakonom o NOS BiH uspostavlja se neprofitni Nezavisni operator sistema Bosne i Hercegovine i definiraju se njegove funkcije, ovlaštenja, upravljanje i vlasništvo. Poslovanje NOS - a ne obavlja se u svrhu ostvarenja dobiti, a prihod se koristi isključivo u svrhu provođenja ciljeva definiranih u članu 1. stav 2. Zakona o NOS BiH. NOS svoju djelatnost obavlja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Djelatnost NOS - a je regulirana članom 2. Zakona o NOS BiH, a ovlaštenja članom 7. NOS je vlasnik licence za obavljanje djelatnosti nezavisnog operatora sistema koji je odobrila Državna regulatorna komisija za električnu energiju (DERK), broj: 05-28-12-17-19/19 od 27. juna 2019. godine (licenca je izdata na period od 12. jula 2019. godine do 30. juna 2026. godine). NOS je neprofitna kompanija u vlasništvu entiteta RS i FBiH. Rad NOS – a regulira Državna regulatorna komisija za električnu energiju – DERK. Tri su ključne uloge i obaveze NOS - a:

- upravljanje radom svih visokonaponskih prijenosnih uređaja u Bosni i Hercegovini naponskog nivoa 110 kV ili više,
- upravljanje balansnim tržištem električne energije u BiH,
- utvrđivanje Indikativnog plana razvoja proizvodnje, te pregled, odobravanje i neposredna revizija dugoročnog plana razvoja prijenosne mreže.

NOS se finansira u skladu sa Metodologijom za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije i Nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge. NOS je neprofitna kompanija koja svoje ekskluzivno zakonom dodijeljene djelatnosti obavlja na cijeloj teritoriji BiH, čime se osigurava snabdijevanje električnom energijom po definiranim standardima kvaliteta za dobrobit građana BiH, otvaranje tržišta električne energije u BiH i njegova integracija u regionalno tržište, te regionalne aktivnosti u skladu sa međunarodnom praksom i uredbama EU (član 1. Zakona o NOS BiH).

Svrha osnivanja i djelatnost NOS – a te isključivo ovlaštenje definirani su članom 2. Zakona o NOS BiH i to su:

- upravljanje sistemom prijenosa u cilju osiguranja pouzdanosti,
- upravljanje sredstvima i uređajima u centralnom kontrolnom centru,
- upravljanje balansnim tržištem i osiguranje pomoćnih usluga, razvoj i primjena standarda pouzdanosti,
- razvoj i upravljanje pravilima koja reguliraju upotrebu prijenosnog sistema, razvoj i provođenje tržišnih pravila koja se zasnivaju na odredbama vezanim za sistemske i pomoćne usluge u prijenosnom sistemu kao i druge aktivnosti u skladu s ovlaštenjima iz člana 7. Zakona o NOS BiH (tačke 1-13 Zakona).

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

U skladu sa članom 5.2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u BiH, NOS ima i dodatne nadležnosti definirane od tačke a) do g). U skladu sa članom 5.2 Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u BiH utvrđeno je da će NOS, između ostalog:

a) upravljati ograničenjima prijenosa (NOS će biti odgovoran za identificiranje, upravljanje i ublažavanje preopterećenosti prijenosne mreže i koordiniranje dispečiranja generatorima sa ciljem ublažavanja i upravljanja preopterećenjem), te

b) koordinirati svoj rad sa susjednim regulatornim područjima (NOS će razviti mehanizme za koordinaciju sa susjednim regulacionim područjima i za omogućavanje tranzita, uvoza i izvoza električne energije).

Organi NOS – a tokom 2024. godine

Upravni odbor:

dr. sc. Ahmed Ahmić	predsjednik
dr. sc. Boris Crnokić	član
Mladen Zirojević	član
Dubravko Brdar	član do 28.11.2024. godine
Željko Slijepčević	član
Miro Klepić	član
Ramiz Bečić	član.

Uprava:

dr. Nemanja Pandurević	generalni direktor
dr. Muhamed Mujakić	izvršni direktor
mr. Ana Marić	izvršna direktorica.

Savjetodavno vijeće:

Ilija Kožulj	predsjednik
mr. Krsto Grujić	član
Gordana Ćurić	članica
mr. Miroslav Stipović	član
dr. Aleksandra Simić	članica
Edhem Bičakčić	član
dr. Nedžad Branković	član
mr. Bojan Jokanović	član
dr. Sead Dizdarević	član.

Na vrhu organizacione šeme je Upravni odbor koji se sastoji od 7 članova. Potom slijede tri člana Uprave: generalni direktor i dva izvršna direktora.

Finansijski izvještaji su iskazani u službenoj valuti Bosne i Hercegovine, konvertibilnoj marki (KM), koja je fiksno vezana za Euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Na dan 31. decembra 2024. godine broj zaposlenih u NOS - u je 82 radnika (na dan 31. decembra 2023. godine 82 radnika).

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Izjava o usaglašenosti

Finansijski izvještaji NOS – a su pripremljeni u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Zakonski okvir finansijskog izvještavanja uključuje Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 15/21) i propise iz oblasti računovodstva i revizije koji se primjenjuju u FBiH za finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2024. godine, odnosno MRS i MSFI koji su prevedeni i objavljeni na zvaničnoj internet stranici Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika FBiH.

Prezentacija finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za neprofitne organizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/21).

Računovodstveni metod

Finansijski izvještaji NOS – a pripremljeni su prema načelu historijskih troškova, osim za određene finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednostima na kraju svakog izvještajnog perioda.

Valuta izvještavanja

Finansijski izvještaji su iskazani u konvertibilnim markama (KM), osim ukoliko nije drugačije navedeno. Konvertibilna marka predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Bosni i Hercegovini.

Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koji podrazumijeva da će entitet nastaviti poslovati u doglednoj budućnosti.

Primjena novih i izmjena postojećih standarda, koji su stupili na snagu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Klasifikacija obaveza kao kratkoročnih ili kao dugoročnih (izmjene i dopune MRS 1);
- Dugoročne obaveze kod sporazuma (izmjene i dopune MRS 1);
- Obaveza po osnovu najma kod prodaje i povratnog najma (izmjene i dopune MSFI 16);
- Aranžmani finansiranja od strane dobavljača (izmjene i dopune MRS 7 i MSFI 7).

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u finansijskim izvještajima NOS – a.

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

Novi standardi i izmjene i dopune postojećih standarda koji su izdati, a nisu još u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda, kao i nova tumačenja su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- Nedostatak zamjenjivosti (izmjene i dopune MRS 21), od 01. januara 2025. godine;
- Izmjene klasifikacije i mjerenja finansijskih instrumenata (izmjene i dopune MSFI 9 i MSFI 7), od 01. januara 2026. godine;
- Godišnja poboljšanja MSFI računovodstvenih standarda – Izdanje 11, od 01. januara 2026. godine;
- Ugovori koji se odnose na električnu energiju ovisnu o prirodi (izmjene i dopune MSFI 9 i MSFI 7), od 01. januara 2026. godine;
- MSFI 18 - Prezentacija i objavljivanje u finansijskim izvještajima, od 01. januara 2027. godine;
- MSFI 19 - Podružnice bez javne odgovornosti: Objelodanjivanja, od 01. januara 2027. godine.

Rukovodstvo NOS - a je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan utjecaj na finansijske izvještaje NOS - a u periodu inicijalne primjene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

NOS ima usvojene računovodstvene politike. Na 100. sjednici Upravnog odbora održanoj 14. novembra 2014. godine usvojene su nove računovodstvene politike. Naglašavamo da je NOS tokom 2014. godine imao značajne aktivnosti u vezi sa aktiviranjem svoje djelatnosti, aktiviranjem prekograničnih tranzita električne energije na prienosnoj mreži, tako da je Uprava procijenila da postojeće priznavanje vanbilansne evidencije ima drugi status redovne djelatnosti. Upravni odbor Nezavisnog operator sistema u Bosni i Hercegovini na svojoj 106. sjednici održanoj dana 26. juna 2015. godine usvojio je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o računovodstvenim politikama. Navedena izmjena odnosi se na izmjenu evidentiranja ITC procesa i aukcijskih procesa u bilansnoj evidencije, umjesto u vanbilansnoj kao ranije i to počev sa primjenom od 1. januara 2015. godine.

Preračunavanje strane valute

Poslovni događaji koji nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Finansijska imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na datum bilansa stanja primjenom zvaničnog kursa Centralne banke Bosne i Hercegovine. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u neto dobit ili gubitak perioda.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunati su u KM po zvaničnom kursu utvrđenom za taj dan.

Zvanični kursevi primijenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u KM su bili sljedeći:

Valuta	31.12.2024.	31.12.2023.
EUR	1,95583	1,95583

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

Priznavanje prihoda

NOS se finansira iz tarife koju odobrava DERK u skladu sa članom 14. tačka 2. Zakona o osnivanju NOS BiH. Prihodi se priznaju kada je vjerovatno da će ekonomske koristi pritjecati u NOS i kada je iznos prihoda moguće pouzdano izmjeriti. Prihodi od prodaje priznaju se u neto iznosu. Prihodi se priznaju u obračunskom periodu u kojem su obavljene usluge, odnosno u kojem je izvršena prodaja dobara. Evidentiranje prihoda vrši se na osnovu ispostavljenih računa. U finansijskim izvještajima prihodi se priznaju na osnovu sljedećih elemenata:

- dobra ili usluge su isporučeni kupcu
- kupac nije osporio fakturu, odnosno potraživanje
- iznos prihoda može se pouzdano izmjeriti na osnovu fakture ili naplaćenog iznosa
- postoji pouzdana vjerovatnoća pritjecanja koristi.

Odgođeni prihodi

Donacije u materijalnim stvarima i stalnim sredstvima iskazuju se kao odgođeni prihodi.

Priznavanje rashoda

Rashodi su smanjenje ekonomske koristi u toku obračunskog perioda u obliku odliva sredstava, smanjenja sredstava ili povećanja obaveza. Operativni rashodi predstavljaju rashode koji proistječu iz redovnih aktivnosti, a neoperativni rashodi su rashodi koji proistječu iz drugih aktivnosti kompanije.

Rashodi se priznaju u obračunskom periodu u kojem se priznaju sa njima povezani prihodi. Priznavanje rashoda u bilansu uspjeha vrši se na osnovu sljedećih kriterija: troškovi se sučeljavaju sa prihodima, što znači da postoji direktna veza između nastalih troškova i specifičnih stavki prihoda, rashodi imaju za posljedicu smanjenje sredstava ili povećanje obaveza, što se može pouzdano izmjeriti.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po historijskom trošku nabave, umanjenim za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja sredstava. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine vrši se kroz procijenjeni vijek upotrebe pojedinog sredstva primjenom linearne metode. Za otpis materijalnih sredstava primjenjuju se stope koje je utvrdila Uprava prilikom nabavke. Procijenjeni korisni vijek trajanja imovine prikazan je kako slijedi:

Naziv	stope %
Građevine	od 2% do 5%
SCADA	12,5%
Ostala oprema	od 10% do 50%
Transportna sredstva	20%

Dobici ili gubici nastali otuđenjem ili rashodovanjem određenog sredstva utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa toga sredstva i priznaju u korist, odnosno na teret trajnih izvora sredstava. Troškovi zamjene većih dijelova dugotrajne materijalne imovine NOS, koji povećavaju njen kapacitet ili značajno produžuju korisni vijek upotrebe, kapitaliziraju se. Troškovi održavanja, popravke ili djelomične zamjene terete izravno račun troška.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vodi po historijskom trošku nabave, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja sredstava. NOS procjenjuje da li je vijek upotrebe nematerijalne imovine konačan ili beskonačan te, ukoliko je konačan, procjenjuje se dužina vijeka upotrebe. Procjenu vijeka upotrebe utvrđuje Uprava NOS - a.

Ukoliko se procijeni da nematerijalna imovina ima beskonačan vijek upotrebe, takvu nematerijalnu imovinu potrebno je godišnje testirati radi umanjenja vrijednosti. Nasuprot tome, ukoliko nematerijalna imovina ima konačan vijek upotrebe, imovina se amortizira prema procijenjenom vijeku upotrebe, primjenom linearne metode otpisa. Procijenjeni korisni vijek trajanja imovine je između 4 i 5 godina.

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti sastoje se od gotovine na računima u bankama i blagajnama NOS - a.

Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno do toga šta je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu i sve zavisne i indirektne troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Zalihe sitnog inventara otpisuju se 100% prilikom stavljanja u upotrebu.

Trajni izvori

U poslovnim knjigama NOS – a iskazuju se trajni izvori kao upisani državni kapital. U skladu sa članom 6. Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini, NOS ima neprofitni status. Višak prihoda nad rashodima tekuće godine NOS knjiži u skladu sa MRS/MSFI i usvojenim računovodstvenim politikama. U slučaju viška rashoda nad prihodima, oni se mogu namiriti iz neraspoređenog viška prihoda prethodnog perioda ili kroz tarifu predstojećeg perioda.

Troškovi posuđivanja

Troškovi posuđivanja, koji se mogu direktno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificiranih sredstava, sredstava za koje je potrebno znatan vremenski period da se dovedu u stanje koje je pogodno za namjeravanu upotrebu ili prodaju, uključuju se u trošak tih sredstava do momenta kada su sredstva suštinski spremna za njihovu namjeravanu upotrebu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava tokom njihovog trošenja za kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova pozajmljivanja koji se mogu kapitalizirati. Svi drugi troškovi posuđivanja priznaju se u neto dobit ili gubitak perioda u kojem su nastali.

Finansijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje

Finansijski instrument je svaki ugovor na osnovu kojeg nastaje finansijska imovina jednog subjekta i finansijska obaveza ili vlasnički instrument drugog subjekta.

a) Finansijska imovina

Početno priznavanje i mjerenje

Finansijska imovina se klasificira, po početnom priznavanju, kao naknadno mjerena po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz dobit ili gubitak. Klasifikacija

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

finansijske imovine pri početnom priznavanju zavisi od ugovorenih karakteristika novčanih tokova finansijske imovine i poslovnog modela subjekta za upravljanje finansijskom imovinom. Uz izuzetak potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu finansijsku komponentu ili za koje je pravno lice primjenilo praktična rješenja, pravno lice inicijalno mjeri finansijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju da ne prikazuje finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, transakcijske troškove. Potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu finansijsku komponentu ili za koja je pravno lice primjenilo praktično rješenje se mjere po njihovoj transakcijskoj cijeni, kako je definirano u MSFI 15. Da bi finansijska imovina bila kvalificirana i mjerena po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, treba biti ispunjen uvjet da ugovornim uvjetima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici. Poslovni model pravnog lica za upravljanje finansijskom imovinom se odnosi na način na koji pravno lice upravlja svojom finansijskom imovinom kako bi generiralo novčane tokove. Poslovni model određuje da li će se novčani tokovi ostvariti naplatom ugovorenih novčanih tokova, prodajom finansijske imovine ili oboje. Kupovine i prodaje finansijske imovine koje zahtijevaju isporuku imovine u vremenskom okviru utvrđenom propisom ili konvencijom na tržištu (regularna trgovina) se priznaju na datum trgovanja, tj. na datum kada se pravno lice obavezalo da kupi ili proda imovinu.

Naknadno mjerenje

Za potrebe naknadnog mjerenja, finansijska imovina se klasificira u četiri grupe:

- Finansijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa kumulativnim iznosima dobitaka i gubitaka koji se po prestanku priznavanja prijenose u dobit ili gubitak (dužnički instrumenti);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa iznosima dobiti i gubitaka koji se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak (instrumenti kapitala);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Prestanak priznavanja

Finansijska imovina se prestaje priznavati kada i samo kada:

- istječu ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine; ili
- pravno lice je prenijelo svoja prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine, ili je preuzelo obavezu plaćanja primljenih novčanih tokova u potpunosti bez suštinskog kašnjenja trećoj strani; kao i a) pravno lice je prenijelo suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili b) pravno lice niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom, ali je prenijelo kontrolu nad finansijskom imovinom.

Kada pravno lice prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine ili je ušlo u sporazum o prijenosu, dužno je procijeniti obim do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom. Kada niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom, ali također nije prenio kontrolu nad imovinom, pravno lice nastavlja da priznaje finansijsku imovinu u iznosu svog nastavka sudjelovanja u finansijskoj imovini. U tom slučaju, pravno lice također priznaje povezanu obavezu.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Pravno lice priznaje rezervacije za umanjene vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od finansijske imovine za sve dužničke instrumente osim onih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Očekivani kreditni gubici predstavljaju razliku između ugovorenih novčanih tokova koji se duguju pravnom licu u skladu sa ugovorom i svih novčanih tokova koje pravno lice očekuje primiti, diskontirano po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi ili efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik za kupljenu ili izdanu finansijsku

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

imovinu umanjenju za kreditne gubitke. Očekivani novčani tokovi trebaju uključivati novčane tokove od prodaje osiguranja plaćanja ili drugih kreditnih poboljšanja koja su sastavni dio ugovornih uvjeta. Očekivani kreditni gubici se priznaju u dvije faze. Na svaki izvještajni datum pravno lice je dužno mjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti za finansijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja. Ako se na izvještajni datum kreditni rizik na finansijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, pravno lice je dužno mjeriti ispravak gubitka za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Za potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu, pravno lice primjenjuje pojednostavljeni pristup prilikom računanja očekivanih kreditnih gubitaka. U skladu sa tim, pravno lice ne prati promjene u kreditnom riziku, nego umjesto toga priznaje ispravak gubitka u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima određenog vijeka trajanja, na svaki izvještajni datum.

b) Finansijske obaveze

Početno priznavanje i mjerenje

Finansijske obaveze su kvalificirane, prilikom početnog priznavanja, kao finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, pozajmice i krediti, obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze. Sve finansijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti i, u slučaju pozajmica i kredita, obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza, neto od direktno povezanih transakcionih troškova.

Finansijske obaveze pravnog lica uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze, pozajmice i kredite uključujući bankovna prekoracjenja.

Naknadno mjerenje

Mjerenje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što je ispod opisano:

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju finansijske obaveze namijenjene za trgovanje i finansijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Finansijske obaveze su klasificirane kao namijenjene za trgovanje ako su nastale sa ciljem otkupa u bliskoj budućnosti. Dobici ili gubici na obavezama namijenjenim za trgovanje se priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Finansijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak su određene na datum početnog priznavanja i samo ukoliko su kriteriji iz MSFI 9 zadovoljeni.

Pozajmice i krediti

Nakon početnog priznavanja, kamatonosne pozajmice i krediti se naknadno mjere po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope. Dobici ili gubici se priznaju u dobit ili gubitak kada se obaveze prestaju priznavati i kroz proces amortizacije.

Prestanak priznavanja

Finansijska obaveza se prestaje priznavati kada i samo kada je podmirena, tj. kada je obaveza određena ugovorom odbačena ili poništena ili ističe. Zamjena između postojećeg zajmoprimca i zajmodavca dužničkog instrumenta sa suštinski različitim uvjetima treba obračunavati kao gašenje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Slično tome, suštinska modifikacija uvjeta postojeće

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

finansijske obaveze ili njenog dijela treba se obračunavati kao gašenje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Razlika između knjigovodstvenih iznosa se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

4. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3, Uprava donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utječu na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih. Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utječe na tekući i buduće periode.

Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum bilansa stanja, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

➤ Korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

NOS procjenjuje preostali korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procjena korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na historijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procjena razlikuje od prethodnih procjena, promjene u poslovnim knjigama NOS - a se evidentiraju u skladu s MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“. Ove procjene mogu imati materijalno značajan efekat na knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznos amortizacije tekućeg obračunskog perioda.

➤ Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja NOS vrši pregled knjigovodstvene vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine i procjenjuje da li postoje indikacije za umanjeње vrijednosti nekog sredstva. Prilikom procjenjivanja umanjeња vrijednosti sredstva koja gotovinske tokove ne generiraju nezavisno dodjeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generira novac. Naknadne promjene u dodjeljivanju jedinici koja generira novac ili u vremenu novčanih tokova mogu utjecati na knjigovodstvenu vrijednost odnosne imovine.

➤ Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja se vrši na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze. Procjena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, historijskim otpisima, kreditnoj sposobnosti kupaca i promjenama u postojećim uvjetima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promjene u uvjetima poslovanja, djelatnosti ili okolnosti vezani za određene kupce mogu imati za posljedicu korekciju ispravke vrijednosti potraživanja objelodanjene u priloženim finansijskim izvještajima.

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

➤ Rezerviranja

Generalno, rezerviranja su u značajnoj mjeri podložna procjenama. NOS BiH procjenjuje vjerovatnoću da se neželjeni slučajevi mogu dogoditi kao rezultat prošlih događaja, i ukoliko je vjerovatnoća veća od 50%, NOS vrši rezerviranje iznosa koji je potreban da se izmiri obaveza. Iako NOS poštuje načelo opreznosti prilikom procjene, s obzirom na to da postoji velika doza neizvjesnosti, u određenim slučajevima stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

➤ Pravična (fer vrijednost)

Poslovna politika NOS - a jeste da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Bosni i Hercegovini ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Menadžment NOS - a vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizirana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju menadžmenta NOS - a iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. Prihodi od vlastite djelatnosti

Prihodi od vlastite djelatnosti	2024. u KM	2023. u KM
Prihodi po osnovu tarife za sistemsku uslugu	52.485.287	50.163.442
Prihodi po osnovu negativnog debalansa	59.399.677	37.673.304
Prihodi po osnovu energije za kompenzaciju neželjenih odstupanja od dogovorenog programa razmjene (FSKAR)	6.932.396	9.866.752
Prihodi po osnovu tarife sa prijenosne mreže	11.952.916	9.215.009
Prihodi po osnovu angažirane energije sekundarne regulacije	4.447.245	8.601.209
Prihodi po osnovu nerealiziranog kapaciteta sekundarne regulacije	799.112	698.238
Prihodi po osnovu nerealiziranog kapaciteta tercijarne regulacije	390.498	272.358
Prihodi po osnovu pozitivnog debalansa	945.940	601.479
Prihodi po osnovu angažirane energije tercijarne regulacije	572.762	501.120
Prihodi po osnovu angažirane primarne regulacije	451.142	702.092
Prihodi po osnovu tarife za rad – injektiranje energije u prijenosnu mrežu	1.151.718	1.064.040
Prihodi po osnovu obračunatih penala	105.380	210.521
Ukupno prihodi od vlastite djelatnosti:	139.634.073	119.569.564

Državna regulatorna komisija za električnu energiju je donijela Odluku o tarifama za sistemsku i pomoćne usluge broj: 04-28-5-336-29/23 od 20. decembra 2023. godine, kojom se određuje tarifa za sistemsku uslugu za 2024. godinu u iznosu od 0,4789 feninga/kWh.

Sredstva prikupljena po osnovu tarife za sistemsku uslugu koriste se isključivo za tržišnu nabavku rezerve za održavanje frekvencije, rezerve za automatsku obnovu frekvencije, rezerve za ručnu obnovu

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

frekvencije, zamjenske rezerve, te tržišnu i reguliranu nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu, kao i ostale troškove koji se odnose na sistemsku uslugu.

Prihodi po osnovu energije za kompenzaciju neželjenih odstupanja od dogovorenih programa razmjene FSKAR se odnose na finansijsko poravnanje kompenzacija primjenom FSKAR metodologije (Financial Settlement K-factor ACE ramping). To je energija koja nastaje kao posljedica toga da ukupni planirani program razmjene za jedno regulaciono područje za definirani period poravnanja (1sat ili 15 minuta) uvijek odstupa od ukupnog ostvarenja po prekograničnim dalekovodima.

6. Ostali prihodi

Ostali prihodi	2024. u KM	2023. u KM
Prihodi od donacija	209.131	300.875
Prihodi po osnovu učešća u raspodjeli dobit	29.703	191.937
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	-	91.346
Ostali prihodi	17.756	22.316
Ukupno ostali prihodi:	256.590	606.474

7. Troškovi pomoćnih usluga

Troškovi pomoćnih usluga	2024. u KM	2023. u KM
Troškovi energija za kompenzacije neželjenih odstupanja od dog. programa razmjene	19.511.457	11.597.483
Pomoćne usluge – kapacitet sekundarne regulacije	6.842.944	7.995.839
Pomoćne usluge – pozitivni debalans	13.127.339	12.616.704
Pomoćne usluge – energija sekundarne regulacije	7.103.823	7.708.064
Pomoćne usluge – kapacitet tercijarne regulacije	7.444.246	8.248.057
Pomoćne usluge – energija tercijarne regulacije	12.919.432	3.271.881
Pomoćne usluge – aktivacije PTRE	1.192.088	5.476
Pomoćne usluge – energija za pokrivanja gubitaka	60.959.383	39.961.870
Pomoćne usluge – angažirana energija i kapacitet FCP	1.437.380	1.667.530
Ukupno troškovi pomoćnih usluga:	130.538.092	93.072.904

Pomoćne usluge su usluge koje NOS nabavlja od pružaoca pomoćnih usluga u svrhu pružanja sistemskih usluga, odnosno u svrhu očuvanja sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sistema BiH, te kontinuiranog i kvalitetnog snabdijevanja potrošača.

8. Troškovi materijala i energije

Troškovi materijala i energije	2024. u KM	2023. u KM
Troškovi energije, goriva i gasa	102.453	94.178
Kancelarijski i ostali materijal	20.185	18.398
Materijal za održavanje	34.920	19.854
Otpis sitnog inventara i autoguma	6.070	11.110
Ostali troškovi	2.766	3.512
Ukupno troškovi materijala i energije:	166.394	147.052

9. Troškovi ostalih usluga

Troškovi ostalih usluga	2024. u KM	2023. u KM
Usluge održavanja	593.715	610.963
Usluge analize sigurnosti procesa operat. planiranja sigurnog rada prijenosnog sistema	363.785	305.109
Usluga OPC-STA ENTSO-E	159.309	175.108
Usluge obrade informacija o raspoloživim prekograničnim kapacitetima	131.381	122.090
Intelektualne usluge	92.373	65.938
Troškovi ostalih usluga	90.082	63.734
Usluge fizičkog osiguranja	80.836	58.586
Usluge korištenja verifikacijske platforme	65.199	64.617
Usluge audita sigurnosne dokumentacije	17.750	41.887
Usluge korištenja servisa za PCN mrežu	137.587	126.407
Ukupno troškovi ostalih usluga:	1.732.017	1.634.439

10. Troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda

Troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda	2024. u KM	2023. u KM
Bruto plaće zaposlenih	4.345.051	3.822.423
Regres	266.868	241.418
Ostale naknade i nagrade zaposlenih	187.513	131.270
Topli obrok	230.787	196.290
Razne pomoći zaposlenim	320.694	265.757

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“

Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

Troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda	2024. u KM	2023. u KM
Naknada za prijevoz	84.437	61.470
Jubilarne nagrade	17.843	5.338
Naknade po osnovu članstva u komisijama	6.954	13.533
Naknade članovima Upravnog odbora i Savjetodavnog vijeća	167.833	169.101
Otpremine za odlazak u penziju	17.728	19.643
Ugovori o djelu	39.560	14.317
Troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda:	5.685.268	4.940.560

11. Troškovi amortizacije

Troškovi amortizacije	2024. u KM	2023. u KM
Amortizacija materijalne imovine (veza Napomena 16)	1.470.711	1.635.182
Amortizacija imovine sa pravom korištenja (veza Napomena 19)	76.290	31.787
Amortizacije nematerijalne imovine (veza Napomena 17)	140.197	77.679
Ukupno troškovi amortizacije:	1.687.198	1.744.648

12. Troškovi rezerviranja

Troškovi rezerviranja u 2024. godini u iznosu od 321.750 KM (u 2023. godini u iznosu od 0 KM) se odnose na potencijalni povrat sredstava Evropskoj komisiji po osnovu učešća NOS - a u međunarodnim projektima CROSSBOW, TRINITY i FARCROSS. S obzirom da su ukupni revidirani iznosi grantova manji od konačnih iznosa koje je NOS prijavio kroz izvještajne periode, na osnovu Izvještaja revizora i u skladu sa Sporazumom o grantu, Evropska komisija može da traži povrat sredstava od NOS – a.

13. Ostali troškovi

Ostali troškovi	2024. u KM	2023. u KM
Članarina ENTSO-e	1.140.699	1.044.671
Bankarske provizije	71.630	102.096
Regulatorna naknada za rad NOS-a	98.000	90.000
PTT troškovi	41.287	39.714
Troškovi reprezentacije	79.778	79.473
Ostali troškovi	58.736	21.066
Porezi, naknade, takse	35.423	33.385
Rashodi iz ranijih godina	28.296	15.313

Ostali troškovi	2024. u KM	2023. u KM
Putni troškovi	169.107	172.454
Troškovi osiguranja	42.506	37.986
Troškovi licenci	13.496	13.259
Troškovi ostalih članarina	11.990	12.089
Ukupno ostali troškovi:	1.790.948	1.661.506

14. Finansijski prihodi

Finansijski prihodi u 2024. godini u iznosu od 339.959 KM (u 2023. godini u iznosu od 171.181 KM) se najvećim dijelom odnose na prihode od kamata po depozitima.

15. Finansijski rashodi

Finansijski rashodi	2024. u KM	2023. u KM
Kamate po osnovu kredita i lizinga	425.739	299.904
Zatezne kamate	-2	218
Ukupno finansijski rashodi:	425.741	300.122

16. Nekretnine, postrojenja i oprema

Opis	Zemljište	Zgrada	SCADA	Transp. sredstva	Ostala oprema	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST							
Stanje na dan 01. januara 2023. godine	88.306	7.371.681	5.944.846	232.299	4.567.833	-	18.204.965
Nabavke	-	-	-	-	-	21.149	21.149
Stavljanje sredstva u upotrebu	-	-	-	-	21.149	(21.149)	-
Rashodovanje	-	-	-	(182.324)	(18.993)	-	(201.317)
Stanje na dan 01. januara 2024. godine	88.306	7.371.681	5.944.846	49.975	4.569.989	-	18.024.797
Nabavke	-	-	-	-	-	1.732.961	1.732.961
Stavljanje sredstva u upotrebu	-	-	-	-	1.732.961	(1.732.961)	-
Rashodovanje	-	-	-	-	(135.660)	-	(135.660)
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	88.306	7.371.681	5.944.846	49.975	6.167.290	-	19.622.098
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI							
Stanje na dan 01. januara 2023. godine	-	1.186.830	803.811	232.299	3.051.362	-	5.274.302
Amortizacija	-	259.690	743.105	-	632.386	-	1.635.181
Rashodovanje	-	-	-	(182.324)	(18.878)	-	(201.202)
Stanje na dan 01. januara 2024. godine	-	1.446.520	1.546.916	49.975	3.664.870	-	6.708.281
Amortizacija	-	259.690	743.106	-	467.916	-	1.470.712
Rashodovanje	-	-	-	-	(135.660)	-	(135.660)
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	-	1.706.210	2.290.022	49.975	3.997.126	-	8.043.333
SADAŠNJA VRIJEDNOST							
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	88.306	5.925.161	4.397.930	-	905.119	-	11.316.516
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2024. godine	88.306	5.665.471	3.654.824	-	2.170.164	-	11.578.765

Dugovanja po osnovu dugoročnih kredita kod banke (veza Napomena 24) su pokrivena instrumentima osiguranja, kako slijedi :

- Poslovni prostor Rezervnog centra Pale u korist založnog povjerioca Raiffeisen Bank d.d. BiH, kao osiguranje otplate kredita po ugovoru 05053/2017.
- Zemljište i poslovni objekt, sjedište NOS - a na lokaciji Azići u korist založnog povjerioca Raiffeisen Bank d.d. BiH, kao osiguranje otplate kredita po ugovoru 0536/2023.

17. Nematerijalna imovina

Opis	Patenti i licence	Softveri	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST				
Stanje 01. januara 2023. godine	189.939	1.523.578	-	1.713.517
Nabavke	-	-	66.785	66.785
Stavljanje sredstva u upotrebu	-	66.785	(66.785)	-
Stanje na dan 31. decembra 2023. / 01. januara 2024. godine	189.939	1.590.363	-	1.780.302
Nabavke	-	-	791.828	791.828
Stavljanje sredstva u upotrebu	33.928	757.900	(791.828)	-
Otpis	(32.677)	(88.045)	-	(120.722)
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	191.190	2.260.218	-	2.451.408
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI				
Stanje 01. januara 2023. godine	189.939	1.315.861	-	1.505.780
Amortizacija	-	77.678	-	77.678
Stanje na dan 31. decembra 2023. / 01. januara 2024. godine	189.939	1.393.539	-	1.583.478
Amortizacija	4.712	135.485	-	140.197
Otpis	(32.677)	(88.045)	-	(120.722)
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	161.974	1.440.979	-	1.602.953
SADAŠNJA VRIJEDNOST				
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	-	196.824	-	196.824
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2024. godine	29.216	819.239	-	848.455

18. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Coordinated Auction Office in South East Europe (SEE CAO)	78.233	78.233
Centar za koordinaciju sigurnosti d.o.o. Beograd	67.996	67.996
Ukupno dugoročni finansijski plasmani:	146.229	146.229

Na osnovu Sporazuma o osnivanju Projektne kompanije kao društva sa ograničenom odgovornošću odgovorne za osnivanje Ureda za koordiniranu aukciju u jugoistočnoj Evropi zaključenog 13. juna 2012. godine, osnovana je kompanija PTC za SEE CAO LLC, sa sjedištem u Podgorici, Crna Gora. Puni naziv kompanije je Limited Liability Project Team Company in charge of establishing a coordinated auction office in South East Europe. U 2014. godini postojeća kompanija je preregistrirana u novu pod nazivom Coordinated auction office in South East Europe LLC (u daljem tekstu skraćeni naziv: „SEE CAO“) i njen je pravni sljedbenik, te preuzima sva njena prava i obaveze. Kapital formirane kompanije iznosio je 140.001 EUR. Dana 14. januara 2015. godine prema Odluci broj: 5-0635601/006, povećan je kapital za iznos od 140.000 EUR, te novi kapital nakon izmjene iznosi 280.001 EUR. Nadalje, dana 21. septembra 2016. godine prema Odluci broj: 5-635601/007, povećan je kapital za iznos od 40.000 EUR i to pristupanjem u vlasništvo još jednog suosnivača iz Makedonije, a istovremeno su istupila dva suvlasnika iz Slovenije i Rumunije, te novi kapital nakon izmjena iznosi ukupno 320.001 EUR.

Također, NOS je u 2015. godini izvršio uplatu dijela osnivačkog uloga u Centar za koordinaciju sigurnosti d.o.o. Beograd (SCC d.o.o.) u iznosu od 67.996 KM (34.766 EUR) u skladu sa potpisanim sporazumom o poslovno-tehničkoj saradnji. Sporazum je potpisan između NOS - a, JP ELEKTROMREŽE SRBIJE i CRNOGORSKOG ELEKTROPRENOSNOG SISTEMA AD kao osnivača i osnovanog Društva kojim se određuje da spomenuto Društvo pruža uslugu provjere tačnosti i korekciju mrežnih modela prijenosnog sistema, analizu sigurnosti, spajanje sa mrežnim modelima ostalih operatera prijenosnih sistema u interkonekciji Kontinentalna Evropa i formiranje objedinjenog mrežnog modela za interkonekciju Kontinentalna Evropa. Ugovorom o osnivanju broj: 1554/2015 od 21. aprila 2015. godine, definirano je da NOS kao jedan od osnivača ima 33,33% učešća u kapitalu osnovanog Društva.

19. Imovina sa pravom korištenja

Imovina sa pravom korištenja	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Putnički automobili nabavljeni putem finansijskog lizinga	381.449	381.449
<i>Ispravka vrijednosti imovine sa pravom korištenja</i>	<i>(108.077)</i>	<i>(31.787)</i>
Ukupno imovina sa pravom korištenja:	273.372	349.662

20. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Račun u domaćoj valuti	27.549.439	49.912.776
Račun u stranoj valuti	10.463.971	3.157.698
Biznis kartica	2.902	5.949
Blagajna	191	1.102
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti:	38.016.503	53.077.525

21. Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Kupci u zemlji	32.360.070	10.151.468
Kupci u inozemstvu	8.101.452	8.202.790
Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca	6.609.170	6.609.170
<i>Umanjenje vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja</i>	<i>(6.609.170)</i>	<i>(6.609.170)</i>
Ukupno potraživanja od kupaca:	40.461.522	18.354.258

Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u iznosu od 6.609.170 KM odnose se na potraživanja prema Aluminiju d.d. Mostar koje je preuzeto od AL Trade d.o.o u iznosu od 3.617.289 KM i potraživanja prema LE Trading u iznosu od 2.991.882 KM.

22. Potraživanja za porez na dodatu vrijednost

Potraživanja za porez na dodatu vrijednost na dan 31. decembra 2024. godine u iznosu od 2.711.657 KM (na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 1.268.286 KM) se odnose na PDV po fakturama iz 2024. godinu, ali pravo korištenja PDV kao odbitnog će se steći u 2025. godini.

23. Trajni izvori sredstava

Trajni izvori sredstava NOS - a iskazuju se kao upisani državni kapital. Na osnovu člana 11. Zakona o NOS BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 35/04) vlasnici NOS – a su: Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska. Vlasnici će koristiti svoja vlasnička prava putem Upravnog odbora.

Trajni izvori sredstava	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Trajni izvori	1.649.278	1.649.278
Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima ranijih godina	55.013.458	38.167.470
Neraspoređeni višak prihoda/(rashoda) tekuće godine	(2.116.787)	16.845.988
Ukupno trajni izvori sredstava:	54.545.949	56.662.736

Upravni odbor NOS - a je dana 22. februara 2024. godine donio Odluku o raspodjeli viška prihoda nad rashodima ostvarenog u 2023. godini u iznosu od 16.845.988 KM. Navedeni višak se sastoji od viška

„Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2024. godine

prihoda nad rashodima u iznosu od 16.217.609 KM nastao iz tarife za sistemsku i pomoćne usluge i
 viška prihoda nad rashodima u iznosu od 628.379 KM nastao iz tarife za rad NOS - a.

24. Obaveze za dugoročne kredite

Obaveze za dugoročne kredite	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Raiffeisen Bank d.d. BiH broj: 05053/2017	759.838	1.048.952
Raiffeisen Bank d.d. BiH broj: 04625/2021	125.083	204.083
Raiffeisen Bank d.d. BiH broj: 05369/2023	8.021.918	9.600.000
Ukupno:	8.906.839	10.853.035
<i>Manje: Tekuće dospijeće dugoročnih kredita</i>	<i>(1.954.544)</i>	<i>(1.946.196)</i>
Ukupno obaveze za dugoročne kredite:	6.952.295	8.906.839

Tokom 2017. i 2021. godine NOS je potpisao dva Ugovora o dugoročnim kreditima sa Raiffeisen Bank d.d. BiH za potrebe finansiranja kupovine poslovnih zgrada, nabavku informatičke opreme, te nabavku osnovnih sredstava. Krediti su odobreni na periode od 60 do 120 mjeseci. Sredstva osiguranja urednog povrata kredita su nekretnine NOS – a (veza Napomena 16).

Dana 27. juna 2023. godine NOS je potpisao Ugovor o dugoročnom kreditu sa Raiffeisen Bank d.d. BiH u iznosu od 9.600.000 KM za zatvaranje obaveza prema EBRD - u po kreditu broj: 47324 u iznosu od 7.415.138 KM i finansiranje novih investicija (oprema i softver) u iznosu od 2.184.862 KM.

25. Ostale dugoročne finansijske obaveze

Ostale dugoročne finansijske obaveze	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Dugoročne obaveze po osnovu ugovora o finansijskom lizingu br. 15118 (glavnica+kamata)	70.313	89.934
Dugoročne obaveze po osnovu ugovora o finansijskom lizingu br. 15119 (glavnica+kamata)	46.589	59.591
Dugoročne obaveze po osnovu ugovora o finansijskom lizingu br. 15120 (glavnica+kamata)	46.589	59.591
Dugoročne obaveze po osnovu ugovora o finansijskom lizingu br. 15121 (glavnica+kamata)	46.589	59.591
Dugoročne obaveze po osnovu ugovora o finansijskom lizingu br. 15122 (glavnica+kamata)	46.589	59.591
Ostale dugoročne finansijske obaveze	1.829	1.709
Ukupno:	258.498	330.007
<i>Manje: Tekuće dospijeće ostalih dugoročnih finansijskih obaveza</i>	<i>(72.952)</i>	<i>(73.179)</i>
Ukupno ostale dugoročne finansijske obaveze:	185.546	256.828

Ostale dugoročne finansijske obaveze na dan 31. decembra 2024. godine u iznosu od 258.498 KM (na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 330.007 KM) najvećim dijelom se odnose na zaključene Ugovore o finansijskom lizingu za kupovinu automobila sa Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo.

26. Odloženi prihod

Odloženi prihod	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Odloženi prihod po osnovu granta EBRD – SCADA	324.925	392.622
Odloženi prihod po osnovu novčanih donacija – CROSSBOW	49.490	123.725
Odloženi prihod po osnovu granta EBRD – poslovna zgrada	193.080	199.786
Odloženi prihod po osnovu donacija – FARCROSS	-	77.876
Odloženi prihod po osnovu donacije UNDP – Interaktivno solarni atlas	302.506	-
Ukupno:	870.001	794.009
<i>Manje: Tekuće dospjeće odloženih prihoda</i>	<i>(244.491)</i>	<i>(168.637)</i>
Ukupno odloženi prihod:	625.510	625.372

27. Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	3.386.626	6.446.180
Obaveze prema dobavljačima u inozemstvu	89.561	846.621
Ostali razgraničeni rashodi-dobavljači	8.518.786	3.230.622
Ostali razgraničeni rashodi-dobavljači pomoćne usluge	14.843.567	4.457.062
Ukupno obaveze prema dobavljačima:	26.838.540	14.980.485

28. Obaveze za porez na dodatu vrijednost

Obaveze za porez na dodatu vrijednost na dan 31. decembra 2024. godine u iznosu od 1.931.525 KM (na dan 31. decembra 2023. godine 568.286 KM) se najvećim dijelom odnose na obaveze za uplatu po PDV prijavi za 12/2024 u iznosu od 1.920.388 KM.

29. Ostale obaveze

Ostale obaveze	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Obaveze prema zaposlenim	348.071	487.337
Tekuće dospjeće odloženog prihoda (veza Napomena 26)	244.491	168.637
Obaveze za poreze i doprinose	225.720	238.010
Naknade članovima Upravnog odbora i Savjetodavnog vijeća	9.885	11.685
Naknade po ugovorima	1.000	1.500
Obračunati, a neplaćeni rashodi	14.219	13.065
Ostale obaveze	8.448	1.849
Ukupno ostale obaveze:	851.834	922.083

30. Transakcije sa povezanim pravnim licima

U svom redovnom poslovanju NOS ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim licima. NOS pruža usluge povezanim pravnim licima i istovremeno je korisnik njihovih usluga. Odnosi između NOS - a i njegovih povezanih pravnih lica regulirani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uvjetima.

Transakcije sa povezanim pravnim licima prikazane su u sljedećim tabelama:

Izvještaj o finansijskom položaju:

	31.12.2024. u KM	31.12.2023. u KM
Kratkoročna potraživanja		
Potraživanja od kupaca – SEE CAO	1.343.899	2.972.268
Ukupno:	1.343.899	2.972.268
Kratkoročne obaveze		
Obaveze prema - Centar za koordinaciju sigurnosti	60.631	30.315
Obaveze prema - SEE CAO	10.950	10.174
Ukupno:	71.581	40.489
Neto imovina (potraživanja-obaveze):	1.272.318	2.931.779

Izvještaj o prihodima i rashodima:

	2024. u KM	2023. u KM
Prihodi		
Centar za koordinaciju sigurnosti – prihodi po osnovu učešća u raspodjeli dobiti	29.703	191.937
Ukupno:	29.703	191.937
Rashodi		
Centar za koordinaciju sigurnosti troškovi analize sigurnosti procesa op. planiranja sigurnog rada prijenosnog sistema	363.784	305.110
SEE CAO Podgorica – troškovi obrade informacija o raspoloživim prekograničnim kapacitetima	131.381	122.090
Ukupno:	495.165	427.200
Neto rezultat (prihodi-rashodi):	(465.462)	(235.263)

31. Upravljanje finansijskim rizicima

Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Upravljanje finansijskim rizicima je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih efekata na finansijske performanse NOS – a u uslovima nepredvidivosti kretanja na finansijskim tržištima.

NOS ne koristi finansijske instrumente zaštite od efekata finansijskih rizika na poslovanje s obzirom na to da takvi instrumenti nisu u široj upotrebi, niti postoji organizirano tržište ovih instrumenata u Bosni i Hercegovini.

Tržišni rizik

Tržišni rizik se odnosi na rizik da određene promjene tržišnih cijena, kao što su promjene kurseva stranih valuta i promjena kamatnih stopa, mogu utjecati na visinu prihoda ili vrijednost njegovih finansijskih instrumenata. Zadatak upravljanja tržišnim rizicima jeste da se upravlja i kontrolira izloženost tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih pokazatelja, uz optimizaciju prinosa NOS - a.

Devizni rizik

Izloženost deviznom riziku prvenstveno se odnosi na potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročne finansijske obaveze i obaveze iz poslovanja denominirane u stranoj valuti.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema NOS - u izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi moglo dovesti do finansijskog gubitka NOS - a. Kreditni rizik obuhvata dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne finansijske plasmane i potraživanja.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se definira kao opasnost od neusklađenosti dospjeća sredstava i obaveza po izvorima, što za posljedicu može imati teškoće s likvidnošću.

32. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

U postupku usaglašavanja sa poslovnim partnerima na dan 31. decembra 2024. godine nisu utvrđena materijalno značajna neusaglašena potraživanja i obaveza.

33. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2024. godine ima jedan aktivan sudski spor u kojem se NOS javlja kao tužitelj u stečajnom postupku protiv stečajnog dužnika LE TRADING BH d.o.o. Banja Luka. Sudski spor protiv Aluminija d.d. Mostar je trenutno u procesu finansijske konsolidacije koji traje do 31. decembra 2027. godine.

Također, na dan 31. decembra 2024. godine aktivan je jedan sudski spor, po osnovu radnog prava, u kojem se NOS javlja kao tužena strana. S obzirom na neizvjesnost ishoda, NOS nije izvršio rezerviranje sredstava po osnovu sudskog postupka. Procjena Menadžmenta NOS – a je da, u slučaju negativnog ishoda po NOS, uticaj na finansijske izvještaje NOS – a neće biti materijalno značajan.

34. Poreski rizici

Bosna i Hercegovina trenutno ima više zakona koji reguliraju razne poreze koje su uveli nadležni organi. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobit i poreze na plaće (obavezne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se reguliraju ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi, što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave su, zajedno sa drugim oblastima zakonskog reguliranja (naprimjer pitanja carina i devizne kontrole), predmet pregleda i kontrola od više ovlaštenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Kako poreske vlasti tumače poreske zakone, u odnosu na transakcije i aktivnosti NOS - a, mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu osporiti poreske vlasti i NOS - u može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utječu da poreski rizik u Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

U junu 2024. godine NOS je bio predmet kontrole od strane Uprave za indirektno oporezivanje BiH, kontrolisani period 01. novembra 2021 – 30. aprila 2024. godine. Tokom kontrole nisu utvrđene dodatne obaveze.

35. Događaji nakon datuma izvještavanja

Do dana objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, nisu nastali događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u priloženim finansijskim izvještajima, kako se to zahtijeva odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda 10 „Događaji nakon izvještajnog razdoblja“.

36. Usvajanje finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji usvojeni su na sjednici Upravnog odbora NOS – a dana 25. februara 2025. godine (Odluka Upravnog odbora broj: 4/25).

Odgovorno lice

